

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladv. szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obiljeva (Zápolya) utca 1.
Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAP, HETFO ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LII. évfolyam, 18. szám.

Szerda, jan. 25.

Övintezkedések

szükségességéről beszél Poincaré abban a nevezetes expozéban, amelyben jövőbeli politikájának alapirányait fekteti le. Ezek az övintezkedések természetesen Németország ellen szükségesek, mert Poincaré szerint Németország tíz év alatt annyira talpra állhat, hogy újból veszedelmessé válhatik Franciaország számára. Tehát — Németországot rendszeresen és gyökeresen az utolsó véreseppig ki kell szívni, hiába agyekszik kötelességei alól csüröcsaváró politikával kibujni. Poincaré rendületlen kitartással a régi nótát fújja, ő, a háboru előidézésének egyik jelentékeny tényezője, egyedül Németországra hárítja a háboru kitörésért való felelősséget és mennydörgő hangon állapítja meg, hogy Németország a nőkön, aggokon elkövetett büneiért is kell, hogy méltóan megbünhődjék. Igen, kiált fel koturnusos stílusában a francia politika új intézője, a háboruban Franciaország szenvedett a legtöbbet és így Franciaország követeléseiből egy jöttányit sem engedhet.

E beköszöntő beszéd félre nem érthető szavai után akad-e még jámbor lélek e világon, aki a genai konferencia gyönyörű programját megvalósíthatónak hiszi. A Manchester Guardian egyszerűen és lakonikusan kijelenti, hogy ez a beszéd szertefoszlat minden reményt Európa újépítésére. A Times szerint immár bizonyos, hogy Franciaország a szűk látókörű nacionalizmus alapján akar állni s így nem tud győzedelmeskedni, ama jobb belátás, hogy a népeknek nagyobb vonalú egyesülése szükséges.

Közben pedig már közzéteszik a genai konferencia napirendjének hiteles szövegét, ahogy azt a legfelsőbb tanács Cannesben elhatározta. Benne szó van az európai béke tartós alapokon való megszilárdításáról, a bizalom helyreállítására szükséges előfeltételek megteremtéséről, az Európát gyótró pénzügyi kérdések szanalásáról, a világ gazdaság új fellendítésének nagy problémájáról és a jó Isten tudja, mi mindenféle szépről és jóról, amivel ezt a lezüllött világot újból a talpára lehetne segíteni. A program gyótró, üdvös és megkapó, éppen csak hogy a megvalósítás akarata hiányzik a tervezők lelkében. Európát újjá kell építenünk, harsogja világgá a szavaló

száj. Európát nem fogjuk újjá építeni, sugja ugyanakkor a bujkáló gondolat. És az elgyötört, fuldokló és minden szalmaszálla belekapaszkodó világ Genuában is csalódnai fog, mintahogy eddig is minden szívárványos reménysege fekete füstbe ment.

A népek együttműködéséért, a civilizációért folyó harc még nem indult meg, a jobbelátás hajnala még nem virrad fel, a népek tepsedésének szomorú korszaka még nem zárult le. És addig nem is köszönt rá az emberiségre a megváltás új, boldogabb korszaka, amíg a világpolitika homlokterében a régi vezetők állanak, lelkükben a gyűlöletnek a látást bémító kárhözatos indulatával, agyukban a háboru mentalitása-

nak anachronisztikus érveivel. Az európai békét csak az igazi megértés időálló vaspilléreim lehet felépíteni. legyűrt nemzetek vonagló testeit sohasem szolgálhatnak e hatalmasnak álmódott épület alapjául. Poincaré a háboruban omlott vérről akarja a téglákat egymáshoz erősíteni, a jövő ságaras látomása helyett tekintetét még ma is a multak tomboló vihederén nyugtatja, holott igazi béke csak a rémes tegnaptól elvonatkoztatott új, napsugaras jövőndő elgondolásából, rendíthetetlen akarásából és az egész emberiséget átölelő, mélységes szeretetből fakadhat. Poincaré a multé és nevének új feltűnésével a büzös mult vet gáncot a tiszta jövőnek. (b. l.)

A mai nemzetgyűlés.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 23.

Ma délután 4 órakor nyitotta meg dr. Ribár házelnök a skupstina ülését. Az elmúlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és egyéb formalitások elvégzése után, napirend előtt Lázity Vojislav földműves-párti képviselő kérdést intézett a kormányhoz, a toposideri gazdasági bizottság jelentésének beterjesztésére vonatkozólag. Dr. Ribár válaszában megígéri, hogy azon lesz, hogy ugya toposideri, mint béljei gazdasági bizottság idejére befejezze működését és hogy jelentésüket előterjeszszék a skupstinának. Ezután áttértek a napirendre.

Gosztincsár klerikális képviselő, valamint Araesino Milán földművespárti szóaltak fel és mindketten élesen támadják a kormányt ugya a kül-, mint a belpolitikájában.

Ezután Ivanity Momcsilló, Protity-párti képviselő következett, aki

kifogásolja, hogy a kormány és a kormánypárt nem vesz részt a kormány deklarációja feletti vitában, hanem csak a zárzó jogával kíván élni, ami által lehetetlenné válik a rendes parlamenti megvitatás. Tamadja Pasityot, hogy az hosszú ideig távollattarta a királyt az országától. Azt mondja továbbá, hogy az alkotmányt a kormány sem respektálja, amivel maga is bevallja, hogy az nem felel meg a követelményeknek. A beruházási kölcsönre nézve kijelenti dr. Ivanity, hogy a kormány azt még nem használta fel eredeti céljaira, hanem a bankoknak hagyta meg, hogy azok huzzauak belőle hasznot. Kénytelen a kormánynak bizalmatlanságot szavazni.

Popadity földműves-párti képviselő szintén a deklaráció ellen beszél, ami után dr. Ribár házelnök este háromnegyed 8 órakor berekesztette az ülést.

rona 8 és háromnegyed, Rubel 63-5, Lei 524, Szokol 1315, Dinár 910.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 2820, Font 3125, Dollár 736, Frank 6075, Lengyel márka 221, Márka 360, Lira 3050, Osztrák 8-5, Rubel 64, Lei 540, Szokol 1375, Sváje 141, Dinár 940.

Devizák: London 31, Newyork 732-5, Berlin 357-5, Milano 32, Páris 5075, Prága 1380, Zürich 141, Wien 8, Zagreb 240.

TÖZSDE

Január 23.

Zürich. (Nyitás.) Berlin 257-5, Newyork 515, Milano 2250, Prága 910, Zagreb 175, Bukarest, Varsó 0-15, Wien 0-15, Bélyegzett 0-08, Budapest 75.

Budapest. (Nyitás.) Napoleon 2700, Dollár 713, Lengyel márka 20-5, Márka 366, Lira 3025, Osztrák ko-

Katonai konvenciónk Romániával.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Beograd, jan. 23.

Priszeseszku román tábornok befejezte az SHS. állam és Románia közötti katonai konvenció munkálatait. Priszeseszku ma este Novisadon át Romániába utazott. Tegnap este a román követségen tiszteletére bucsuvasorát adtak.

A román trónörökös pártjának keresztelése.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Beograd, jan. 23.

Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt ment végbe ünnepélyes keretek közt a Calea Viktória palotában a leendő román trónörökösnek, Mihály hercegnek, Károly román trónörökös és Mária hercegnő fiának keresztelése. A szertartáson résztvett az egész román királyi család, a kormány és a diplomáciai kar. Az SHS állam képviselőiben jelen volt a keresztelésnél Csolakantity bukaresti követ és Bukovety ezredes katonai attasé. A keresztapa Marceanu ezredes volt, aki a román trónörökös ezredének a parancsnoka.

A trianoni béke katonai rendelkezései.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 23.

A nagykövetség konferenciája elhatározta, hogy megbizza a szövetségesek budapesti képviselőit, hogy tegyenek a magyar kormánynál lépéseket és emlékeztessék a trianoni békeszerződés katonai rendelkezéseinek szem előtt tartására. A szövetségesek főleg a katonai szolgálati kötelezettség megszüntetését követelik s arra akarja figyelmeztetni a magyar kormányt, hogy az ebredők elbocsájtását illetően pontosan az ellenőrző bizottság határozataihoz kell tartania magát.

Az angol-francia védelmi szerződés.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 23.

A „Le Matin” szerint a francia kormány az angol kormánnytól azt kívánja, hogy a védelmi szerződést ne tíz, hanem huszonöt évre kössék bugyborékol minden.

Lloyd George a világ-gazdaság csődjéről tart.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, jan. 23.

Az angol nemzeti liberálisok tanácskozására gyűltek össze. Lloyd George hangoztatta, hogy az egész világ kereskedelme rosszabb helyzetben van, mint bármikor volt. Angliában több mint két millió a munkanélküli; az Unióban még több. A világ-gazdaság esődjé fenyeget és be is fog következni, ha nem találják meg a módját, amellyel a gazdasági eső elejét vegyék.

London, jan. 23.

Lloyd George a nemzeti liberális-párt konferenciáján több ezer főre menő tömeg előtt nagy beszédet mondott. Kifejtette, hogy a világon tényleges békét kell teremteni, ha azt akarjuk, hogy a bizalom a népek között újra helyreálljon. A béke megteremtését nem lehet a régi diplomáciához való visszatéréssel elérni. Magyarországról is beszélt és a következőket mondotta: Azt halljuk, hogy ama államok egyike, amely része volt Ausztriának, szomszédjait fenyegeti, szomszédjai viszont őt fenyegetik. Mindez nem stabilitás. Középeurópában susztorog és bugyborékol minden.

Ki fizesse Károly tartásdíját?

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 23.

A nagykövetek konferenciája legutóbbi összejövetelén azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy ki viselje Károly exkirály és családja madeirai tartózkodásának költségeit. A konferencia legutóbb azt a véleményt fejezte ki, hogy ezek a költségek közösen hárulnak rá a volt monarchia utódállamaira.

Zita elindult Madeirába.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Genua, jan. 23.

Zita exkirálynő Svájból tegnap reggel ideérkezett. Este tovább utazik Lyon felé sógora kíséretében.

Az irek önállósága.

Páris, jan. 22.

A világ minden részéből ezernél több ir összejött kongresszusra Párisban. A dublini lordmayor is megjelent az összejövetelen. A kongresszusnak nincs politikai jellege, hanem tisztán csak gazdasági, irodalmi és művészeti kérdésekkel foglalkozik.

London, jan. 23.

Északi és déli Írország között ideiglenesen létrejött a megegyezés.

A hollandi gyermekmentő akció.

Budapest, jan. 23.

Ötszáz magyar gyermeket Hollandiába küldtek. A gyermekeket a legkülönbözőbb társadalmi osztályokból válogatták össze. A hollandi gyermekmentő akciónak ez a tizenhatodik vonata.

A szerb-román határrendezés

Beszélgetés dr. Mijatovics Szeptomirral.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 23.

Hosszu ideje vajdúdik már a szerb-román határrendezés kérdése. A barátságos viszony, ami a két szomszédállam között megvolt és megvan, nem elegendő ahhoz, hogy egy ily kényes ügy felett, ahol a két ország sok száz polgárának érdekéről is szó van, gyorsan napirendre térjen a két delegáció. Ismeretes, hogy a békeszerződés rendelkezései alapján mily lehetetlen demarkációsális vonalat húzott meg a nemzetközi bizottság. Most a két érdekei államon van a sor, hogy javítson a nagy hibáin. Ugy az SHS. állam, mint Románia is kiküldött már egy izben delegátusokat a helyszínére, de a várt eredmény elmaradt. Eppen ezért, hogy a kérdést most már véglegesen megoldás elé vigyék, mindkét állam most újból kiküldötte megbízottait Temesvárra, hogy a határkérdést véglegesen letárgyalja.

A mi bizottságunk ma délután indult el Beogradból és elindulás előtt alkalom volt a bizottság egyik tagjával, Mijatovity Szeptomir demokráta-párti képviselővel beszélgetni, aki mint bányász, szívében viseli az ott élő lakosság ügyét.

Megkérdeztem a képviselő urat, mi a véleménye a határrendezésről? Dr. Mijatovity feltett kérdésemre a következőket válaszolta:

— A két kormány kölcsönös megállapodások alapján küldi ki most

ismét a két delegációt a tárgyalások folytatására. Új instrukciókat kaptunk a kormánytól és azzal a szándékkal indulunk Temesvárra, hogy ezen az új alapon befejezzük a tárgyalásokat és megpecsételjük az eddigi jó szomszédi viszonyt Romániával. Mi mindent el fogunk követni, hogy román területen élő és határaink közelében lakó polgárainkat területileg is áthozzuk határainkon. Készek vagyunk ugyanolyan nagy románlakta területet és ugyanannyi románjuku polgárt átengedni Romániának. Most meg fogjuk látni, hogy mennyire viselik szívükön odaát a román polgárok érdekeit.

— Ami a két szomszédos uralkodóház rokoni közeledését illeti, csak az a megjegyzésem, hogy amint az ilyen fontos események nem maradnak nyom nélkül, úgy erre a kérdésre is kihatással lesz. Igaz, hogy szeretett uralkodónknak, Mária román hercegnővel való házassága családi ügy, másodsorban pedig megpecsételi a két állampártnak meglévő baráti viszonyát, így azután nem sok marad ebből a befolyásból a határvonal megállapításának kérdésében.

— A mai román kormány elnöke, Bratianu nagy sovén, fejezte be nyilatkozatát dr. Mijatovity, kemény dióval lesz dolgunk, de mégis csak megértés és megegyezés lesz a vége.

A magyar nemzetgyűlésből

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 23.

A magyar nemzetgyűlés határozata értelmében Szilágyi Lajos megkövette a Házal.

Vass miniszter válaszol Rakovszkynak. A királypüceskor lefolyt eseményeket ismerteti, kapcsolatosan Rakovszky nevével. Hangoztatja, hogy amikor a nagykövetek demarsát felmutatta, Rakovszky és Andrassy kicsinylőleg nyilatkoztak a demarsról és az volt a benyomása, hogy annak komolyságában nem hisznek.

Budapest, jan. 23.

A magyar nemzetgyűlés elparentálta a pápát, azzal, hogy Magyarország igaz, főbarátját veszítette benne. Bethlen miniszterelnök javaslatára a nemzetgyűlés jegyzőkönyvével fejezi ki mély gyászát. A miniszterelnök hangoztatta, hogy az egész világ, de különösen Magyarország sokat veszített a pápa elhalálása által.

Mary hercegnő esküvője.

London, jan. 22.

Illetékes helyről hivatalosan közlik, hogy Mary hercegnő, az angol király leányának esküvője február 28-ikára van kitűzve.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 23.

Klebersberg Kunó gróf kifejtette, hogy a választók összeírását június hónapig elvégzik, úgy hogy az új választásokat július közepén megtarthatják. Ezek szerint, ha a nemzetgyűlést most elnapolnák, úgy az öt hónapon át nem működne.

Budapest, jan. 23.

A kisgazda-párt elhatározta, hogy Gaál Gasztont újból megválasztják elnöknek, hogy ezzel is elégtételt nyújtsanak számára.

A Beniczky—Gömbös párbaj.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 23.

Vasárnap délelőtt tíz órakor folyt le Gömbös Gyula és Beniczky Ödön képviselők között a kardpárbaj. Sigray gróf volt a vezetősegéd. A második összeesapásnál Gömbös támadására Beniczky riportozott és Gömböst fején súlyosan megsebesítette. A párbajorvosok konstatálták, hogy Gömbös fején hat centiméter hosszú esontig ható vágott sebet kapott.

XV. Benedek.

A világháború tüzeinek fellángolása oltotta ki 1914 augusztus 20-án X. Pius pápa életét. Míg a nemzetek és országok szinte kéjelegve ittasodtak a hadüzenetek mamosos örömetől, ő esengve kérlelte a fejedelmeket és népeket megbékülésre. A fegyverek irtózatoss zajában elveszett szelid hangja s ezért megtört szíve.

Ilyen előd utóda lett 1914 szeptember 3-án XV. Benedek s utód volt nem csupán a történelem időrendjében, de sokkal inkább lelkiületben, szándékban és tettekben.

Programja, melyet a tiara elnyerésekor ősi szokáshoz híven Orbi et Urbi adott, vezéresillagává avatta a nemzetek kiengesztelését, a világnak békéjét. És amiről szólott, azért élt és cselekedett. Ha majd a bécsi és többi nunciaturák aktái is nyitott könyvekké lesznek, csak akkor fogja a világ látni, hányszor hozta össze XV. Benedek a hadakozó népek államférfiainak megértéses engesztelődésre... Hogy a békét is nyújtani nem tudta: nem az ő hatalma volt gyöngye, hanem az államférfiak macacssága erős...

Még ez sem tehetette ernyedté!

A vérnek világot borító özönéből hófehér galambként szárnyalt fel s megjelent írásaival, a békének ez olajágával a pravoslav orosz cárnál s a katolikus Habsburgoknál egyformán, hogy kiengesztelődni ha már nem tudnak, ismerjenek legalább irgalmat, könyörületet, emberieséget. Így valósította meg a rokkantak kölcsönös kicserélését. Hogy hány hitvest mentett meg ezzel az özvegy-ségtől, mennyi gyermeket az árvaságtól, hány életet a nyomortól, pusztulástól: csak az tudja megszámlálni, ki olvasatlanul nem hagyja emberek hajaszálát és menybolt csillagait.

Béke mikor lett, nem oly hamar jött, mint ő akarta s nem engesztelődést hozott, miként ő kívánta. Fegyverek ugyan sebet tovább nem ejtettek, de vér helyett bőségesebben hullottak és hullanak a könnyek, melyeket éhség és ruhátlanság, ezek a legfájóbb nincstelenség facsartak és facsarnak gyermekek és aggok, férfiak és asszonyok szeméből. XV. Benedek szembenéz ez ellennel is, ételt és ruhát osztogat Wienben és Splitben, Budapesten és Timisoaron egyformán.

Országok, nemzetek, emberek békéjének ki ennyit szolgált, most átköltözött az örök békeség honába. Életében szívében hordozta az embereket nemzetiség, vallás szerinti tagozódás nélkül, holtában mindezekért meg nem tagadhatja tőle a hódolatot senki, aki „ember”.

Kovács István.

Róma, jan. 23.

A pápa agóniája vasárnap reggel már öt óra husz percekor megkezdődött. A halál negyven perc után, pont hat órakor következett be.

A szentatya végső akarataként meghagyta, hogy holttestét ne balzsamozzák be. A pápa teteme három napig a trónteremben, két napig a Szent Péter templomban lesz felrattalozva.

Vasárnap reggel a halál beállta után Gasparri bíboros mint cemerlengo rögtön átvette az intézkedéseket, a pápa könyvtárát és dolgozószobáját azonnal lepecsételték.

Benedek pápa halálát azonnal hivatalosan közölték a külföldi kor-

mányokkal és diplomáciai testületekkel.

Róma, jan. 23.

A pápa halála után tizennégy napal, február másodikán lesz az új pápa választása.

A világ összes bibornokai ott lesznek a választáson. A konklávé a pápaválasztó eljárás szabályai szerint a bibornokok addig nem hagyhatják el míg az új pápát meg nem választják.

Róma, jan. 23.

A pápa utódját illetőleg megindult a találgatás. A pápa utódjául Maffi, Bisolatti, Gasparri bibornokokat emlegetik.

Róma, jan. 23.

A pápa halálából kifolyólag Rómában valamennyi színház és mozi előadásai szünetelnek.

A Szent Péter-téren állandóan sok ezerre menő tömeg tolong.

HIREK

A királyi palota berendezése. Beograd tudósítónk jelenti: A királyi palota berendezési munkálatai nagyban folynak. Előreláthatólag február hó végéig elkészül a munka. Ebben az esetben márciusban már átadhatják a palotát rendeltetésének.

Halálozás. Budapestről jelenti tudósítónk, hogy gróf Csekonic Endréné, szül. Cziráky Constancia grófnő 71 éves korában a mult hét szombatján Budapesten váratlanul meghalt. A halált közvetlenül tüdőgyulladás okozta, amely egy hűlésből fejlődött ki. A jótékonyágáról és melegen érő szívééről Torontál megyében is jólismert grófnő halála mindenfelé nagy részvétet kelt, különösen Zombolján és vidékén — ahol a Csekonic-család birtokai vannak — mert itt se szeri se száma azoknak, akik áldva és hálás szívvel adoznak most az elhunyt emlékének. Csekonic Sándor gróf zomboljai nagybirtokos édesanyját gyászolja az elhunytban.

Az 5 dinárosok beváltása című tegnapi híreinkhöz pótlólag megjegyezzük, hogy az öt dináros bankjegyeket a Narodna Banka valamennyi fiókja beváltja ez év július 20-ikáig, azontul november 20-ikáig pedig a beogradai főintézet.

Péřity Marinkó a kikindai fogházban. Vasárnap este kísérték Kikindára erős esendőfedezet alatt a melencei haramiavilág főszereplőjét. Péřity Marinkót társaival egyetemben Péřityet a déli vonattal ártták el és a kora esti órákban már át is adták az ottani ügyészség fogházában. Péřity Marinkó az uton tehangelten viselkedett, alig beszélt néhány szót s egykedvűen nézte az egymásután feltűnő közsegeket, melyekben még nemrég mint szabad rablóvezér garázdálkodott. Péřity bűnügyeiről a kikindai ügyészség készíti el a végleges bűnlajstrom alapján a vádiratot, a büntető főtárgyalást is a kikindai törvényszéken tartják meg, valószínűleg március hó folyamán.

A közlekedési miniszter exposéja.

— A „Torontál” beograd munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 23.

Panity Andrea közlekedési miniszter a pénzügyi bizottság mai ülésén egy fontos exposé-t adott a közlekedés mai helyzetéről. Panity közlekedésügyi miniszter a vasuti állapotokról ezeket mondotta:

— A vasutigazgatókkal folytatott konferencián, amelyen a közlekedési helyzetet hosszabban megvitaták, arra a megállapodásra jutottak, hogy a jelenlegi rossz közlekedés főokai a szén és a vasuti talpfák hiánya.

A szénkrízist az idézte elő, hogy amikor Károly exkirály visszatért Magyarországra, megszakadt a közlekedés Péccsel, ahonnan a forgalom fenntartásához szükséges szén nagyrészt kaptuk, ezenkívül meg a hazai bányákból sem szállíthattunk szenet, mert a vagonokat a hadsereg a maga részére lefoglalta.

A szenszki (szerbiai) kőszénbányák nem termelnek elegendő szénmennyiséget és így a vasutak kénytelenek a turboljai szenet is igénybe venni.

Fáklya. A Vajdaságban élő magyarság minden körben a legnagyobb érdeklődéssel várja a Somfai János szerkesztésében meginduló irodalmi, művészeti és kritikai heti folyóiratot: a „Fáklya”-t. Az érdeklődést meg is fogja érdemelni az új lap, mert január 28-ikán megjelenő első száma is már a legértékesebb és a legvonzóbb tartalommal fog megjelenni. Gazdag irodalmi, művészeti, kritikai és tréfa-rovata, valamint más egyéb irodalmi közleményei a legjobbat fogják nyújtani, hogy minden tekintetben kielégíti a közönséget. A „Fáklya” előfizetési ára negyedévre 20 dinár, egyes szám ára 2 dinár. Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák Ferenc-utca 7.

Eljegyzés. Weninger József egyházi karnagy leányát Honkát, eljegyezte Sárík Gyula.

Három évig nem vesznek fel állami alkalmazottakat Csehszlovákiában. A cseh minisztertanács egyik legutóbbi ülésén elhatározta, hogy három éven keresztül, azaz 1924 december 31-ikéig senkit sem vesznek fel állami szolgálatba, mert az állami alkalmazottak száma, különösen a hivatalnokokormány egy évi kormányzása után aránytalanul magas. A nemzetgyűlés takarékosági bizottsága tagjainak felügyelete alatt a felesleges erőket az egyes hivatalokból oda helyezik át, ahol hiány van erőben vagy ahol időleges hiány mutatkozik. Ilyen hiány van különösen az igazságügyi és adószolgálatban.

Gróf Károlyi és Jászai Beogradban. Beogradból jelenti tudósítónk: Gróf Károlyi Mihály és Jászai Oszkár tegnap Beogradba érkeztek.

A szénellátás tekintetében, a legkevesebb jutott a Vojvodinának és így ott a legnagyobb volt a szénhiány. Boszniában és Hercegovinában azonban mindig elegendő szén állott a vasutak rendelkezésére, ennek folytán nem szenvedtek szénhiányban.

A szenszki szénbányák termelő-képessége napi 30—35 vagon, de még ennek az elszállítására sinesen elég vasuti kocsi. Ha a timóki vonal használatos volna, a szénmizéria már régen megszűnt volna. Ezért olyan örömdetes az a hír, hogy a vasutvonal körülbelül március végéig kész lesz.

A szénhiányon kívül még a talpfákhiány is katasztrófával fenyeget. A közlekedési miniszter számadataival bizonyítja, hogy a meglévő talpfák nyoleven százalékáa kiesésére szorul, de ehhez kétszáz millió dinár szükséges. Ezért kéri a pénzügyi bizottságot, hogy vizsgálja át újra a közlekedési minisztérium költségvetését és tegye lehetővé a közlekedés rendbehozását.

Meghalt, mielőtt ítéltek volna felte. Annakidején megirtuk, hogy Salamon János száresai földműves itt állapotban alvó fiát: Salamon Istvánt megtámadta és baltával félholtra verte. Salamont a tett elkövetése után behozták a beeskereki ügyészség fogházába, ahol rövidesen megbetegedett. Súlyos tüdőgyulladásával kiszállították a közkórházba, ahol tegnap délután meghalt. A kórház az elhalálozást bejelentette a királyi ügyészségnek.

Pénzügyi szakiroda. Pelikán Lipót nyug. pénzügyigazgató hatóságilag engedélyezett pénzügyi szakirodát nyitott Veliki Beeskereken a Kralja Petra trg 3. sz. a. I. emeleti lakásában. Elvállal mindennemű adó-, illeték-, italmérsi-, fogyasztási adó-, vám- és a pénzügyi szakma bármely ágazatába eső munkálatokat, ajánlkozik pénzügyi iratoknak, kereskedőknek és egyeseknek évi díj mellett állandó pénzügyi tanácsadóul az összes szakmunkák elvégzésére. Elvállal mindennemű városi, községi, adó, köz költségalap stb. főkönyvek lezárását, mindenféle pénzügyi rendezéseket és szolgál minden pénzügyi dologban szaktanácsal. Értekezni lehet szerb, horvát, magyar és német nyelven délelőtt 10—12-ig, délután 3—5-ig, levelekre azonnal válaszol.

Az éneklő miniszter. Londonból jelentik ezt a bizonyára nem éppen válogatott propagaandofogást. Mac Namara angol közmunakügyi miniszter a leszerelt katonák helyzete megjavítása érdekében megjelent a Camberwellben tartott népünnepélyen és szabad színpadon egy dalt énekelt, amelynek refrénjeinél felszólította a közönséget, hogy vele énekeljen. Az éneklő miniszter poli-

tikai sikereiről eddig nem hallottunk, de mint énekes, a lapok írják, hatalmas tapsokat kapott.

A tizenötödik gyermek. Ótelekről írják, hogy Beresényi Péter ottani lakos felesége most szülte meg a tizenötödik gyermekét. Az újszülött egészséges fiúgyermek. A tizenöt gyermek közül csupán kettő halt meg, a többi ép és egészséges. Beresényi, a boldog és mindenestre büszke apa is, negyvenötven év közötti ember és ámbár szegénysorsu, gyermekeit gondos nevelésben részesíti.

Átutalások és esek-kiírások az összes kül- és belföldi piacokra, nevezetesen Bécs, Prága, Budapest és Berlinre legjutányosabban eszközölhetők — a beogradai pénzügyminisztérium felhatalmázása alapján — a Nagybeeskereki Takarékpénztárnál (Korona-szálló épület I. emelet. Telefonszám 16.) Ugyanott a fennálló devizarendelekek értelmében árukitételre vonatkozó valuta-biztosítások is nyújthatók.

Még mindig lakáshiány.

Tömeglakások a külkerületekben. Sok az idegen. — Ez évben megkezdődnek az építkezések.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 23.

A vármegyeháza első emeletén lévő lakáshivatal egyike a legforgalmasabb irodáknak. Valóságos buszjáróhely. Állandóan jönnek-mennek az ügyfelek, mintha az ügyes-bajos dolguk után szaladgáló emberek itt adtak volna egymásnak találkát.

Néhány pereig, amíg sorra kerülök, meghallgatom, hogy mit is akarnak. Mindegyikének, mintha összebeszéltek volna, egy és ugyanaz a kérésük: lakást kérnek, lakás kiutalásáért jöttek. És ezt oly kétségbeesett arecal mondják, mintha már előre tudnák, hogy nyívs csak visszautasító válasz lehet. Sokan már tapasztalták is ezt, átérték már néhányszor a szomorúan és mindig egyformán hangzó tagadó feleletet, de azért nem riadnak vissza újabb kísérletektől, újra és újra felkeresik a lakáshivatalt, hol legalább láthatják és élvezhetik, gyenge vigaszkép, hogy mások is így járnak. Vannak ezeken kívül ugynevezett törzsvendégek, akik mindennap pontosan megjelennek, odaállnak az asztal elé és várnak. A hivatalnok már nem is kérdezi, hogy mit kíván, csak monoton „nincs” mormolása közben, legyintő mozdulatot tesz a kezével. Az audienca ezzel véget ért. A szerencsétlen ügyfél eltorzítja az arcát, köszön és távozik, nem is mondja hogy: viszontlátásra. Hisz ez oly természetes.

Hogy kikből áll a lakáskeresők zöme? Leginkább orosz menekültekből, tisztviselőkből és kevésszámú munkásból. Egyik megindítóbb módon adja elő panaszát és keserves küzködését mint a másik. Sokan nyole-tizedmagukkal laknak egyetlen szobában, mások meg felszereken és az időjárás szeszélyeitől csak félig-meddig fedett kocsiszineken húzódnak meg. A nagyvárosok spe-

INTERNATIONAL
BIOSKOP

AZ ORIENT-SZÁLLÓBAN.

Kedd, január 24-én este 6 és fél 9 órakor.

Szerda, január 25-én este 6 és fél 9 órakor.

Vértanuság

Dráma 5 felvonásban.

Főszerepben: Pola Negri és Max Littke.

cialitását, a vagonlakásokat Beeskereken is meghonosították, ezideig csak négy-öt vasutasalád kénytelen ily módon átvergődni a telet, de a jövő biztató, bizonyos, hogy gyarapodik majd a számuk.

Munkatársunk kérdést intézett a lakásügyeket intéző tisztviselőhöz a lakásinság okairól és a vállalatok kötelező építkezéséről, aki a következőket válaszolta:

— A lakásinság nemhogy enyhülne, hanem mindinkább veszedelmesebb arányokat ölt. A lakásnélküliek és lakáskeresők száma sokkal nagyobb, mint az első pillanatra hinnők. Hogy mennyi a számuk, az nagyon nehezen állapítható meg. Roppant megnehezíti munkánkat és leginkább növeli a lakásbírányt az, hogy a megürült lakások közül sokat nem jelentenek be és a tulajdonosok sokszor a lakáshivatal megkerülésével adják bérbé helyiségeiket, vagy pedig saját céljaikra használják fel anélkül, hogy erre engedélyük volna. Ilyen esetekben persze szigorúan büntet a lakásügyekben ítélkező bíróság, de még így sem lehet kellően ellenőrizni a lakásokat.

Az építkezéseket — mondotta a tisztviselő. — valószínűleg még a tavasz folyamán megkezdik. Beeskereken mintegy tizenöt-husz vállalatot köteleznek építkezésekre. Megesett, hogy ily vállalatok tisztviselői lakásért kérvényeztek, valamennyiüket azonban visszautasították, mert munkaadóik kötelesek lakásokról gondoskodni.

Igy tehát tavaszig kevés remény van arra, hogy a helyzet megjavul. A kényszerépítkezések sem kecseskednek valami nagy kilátásokkal. Ilyen állapotok vannak a lakásminizéria negyedik évében, 1922-ben.

Sir Thomas Barclay,

az angol népjogi intézet elnöke nyilatkozik a „Torontál”-nak Poincaré-ról és az új francia kurzusról.

A „Torontál” berlini tudósítójától.
Berlin, jan. 23.

Néhány nap óta illusztris vendége van Berlinnek: Sir Thomas Barclay, a londoni népjogi intézet elnöke és a nemzetközi jogászszövetség alelnöke. Sir Barclay karrierjét mint a „Times” tudósítója kezdte, 1900 óta különösen a francia-angol közeledésen dolgozott igen sokat, 1905-ben a német-angol közeledésen is dolgozott és a berlini kereskedelmi kamarában négy előadást tartott erről.

Sir Barclay, a francia viszonyok kiváló ismerője és ezért a „Torontál” berlini tudósítója, amikor felkereste, rögtön az új francia politikára vonatkozólag intézett hozzá kérdéseket. Sir Thomas Barclay a beszélgetés során a következő érdekes kijelentéseket tette:

— A német felfogás az, hogy Poincaré reakciós és ennek Németországra nézve szomorú következményei lesznek. En azonban állítom, hogy Poincaré-nak ezért van olyan nagy tekintélye Franciaországban, mert rendkívül szilárd meggyőződésű és erős akaratú ember, aki meg is meri mondani, amit gondol. Poincaré haragos cikkeit nem kell komolyan venni. Alapjában véve ő is ugyanazt a politikát fogja tanúsítani, mint elődje Briand. Az utolsó években, mióta az elnöki széket otthagya, nem töltött be hivatalos

pozíciót és alapjában véve az ellenzék vezérpublicistája volt. Természetesen pártérdekből sokszor sokkal kiméletlenebb hangot használt, mintsem ezt maga akarta volna. Tapasztalatlantól tudom, hogy Poincaré milyen nagy súlyt helyez az angol barátságra. Ó nagyon jól tudja, hogy Anglia mit akar. Néhány hét előtt ugyan cikket írt a „Le Matin”-be és ebben kijelentette, hogy a franciák sohasem felejthetik el, hogy egy angol és francia érdekek sohasem lehetnek azonosak. Ebből azonban még nem szabad semmiféle rosszakaratot tulajdonítani. Habár én személyesen inkább szimpatizálok Brianddal, mégis azt hiszem, hogy Poincaré új impulzusokat fog hozni a francia politikába. Poincaré a valódi nacionalizmus programját fogja megvalósítani. Ez nem annyira apró részletdolgot, mint inkább egy nagy koncepciót jelent. Poincaré meg fogja valósítani Franciaország és Németország gazdasági közeledését, mert ez Franciaországnak is érdekében van. Poincaré lassan, de céltudatosan fog dolgozni és ismert erélyénél fogva fokozatosan meg fogja valósítani programját. Sajnos, ma Európában, pedig mostan döntő pillanatok előtt állunk, a sajtónak még mindig nagyobb szerepe van, mint a kormányoknak és a parlamenteknek. Éppen ezért a sajtónak igen óvatosan kellene írnia s fegyelmezni kellene magát. Ekkor rövidesen meglehetősen csinálni azt a nagy gazdasági blokkot, amelybe Európa államainak tartozniok kell. Talán éppen a német sajtónak kellene először az új hangot megütnie és akkor nem kételkedem benne, visszhangja támadna ennek Franciaországban és Angliában is.

Sir Barclay megszívlelésre méltó kijelentései, amennyiben a sajtót érintik, meglehetősen sok igazságon alapulnak. Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy addig, amíg az újságokat politikusok is, mint például néhány hét előtt Poincaré is, felhasználják arra, hogy uszítsanak, újságírók szintén kénytelenek hasonló modorban írni.
W. Ak.

Leégett a Székelyföld legrégebb zárdája.

Az eszternelki Franciskánus-rendház tüzkatasztrófája. — Megsemmisült egy középkori kulturközpont

Az erdélyi lapok írják, hogy a háromszékmegyei Eszterneken a múlt hét kedd éjjelén a Szent Ferenc-rendi zárdá épülete kigyulladt. A tűz oly rohamosan terjedt, hogy a hatalmas zárdáépület a szomszédos templommal együtt menthetetlenül a lángok martaléka lett. A híres könyvtár, amelyben évszázadok szellemi kincse volt felhalmozva, a templomi felszerelésekkel együtt teljesen elpusztult. Az iszonyú délnyugati szélben minden mentés lehetetlen volt. A község tüzi feckendői egyébként is évek óta szenvedhetetlen állapotban voltak. A lakosság kísérletei a zárdá és a templom megmentésére, tüzoltóság híján, teljesen illuzóriusak voltak. Kézdivásárhelyen, amely Eszternektől 30 kilométernyire fekszik, van ugyan tüzoltóság, de mire ez megérkezett, a Szent Ferenc-rendiek régi temploma a zárdával együtt porrá égett.

Az eszternelki franciskánus zárdá

egyikje volt a legrégebb erdélyi zárdáknak. Igen nevezetes múltja van. Már 1523 előtt ide járogattak Csik-somlyóról a páterek a hívők lelki gondozására. A hitújítás előtt csak egy kis kápolna állott itt s csak 1677-ben építették fel a jelenlegi zárdát és templomot. — Azóta már többször renoválták őket s az elmúlt világháború alatt is rengeteget költöttek a zárdá fenntartására.

Az eszternelki zárdá a XVI—XIX. századokban Háromszékmegye kulturközpontja volt. A Ferenc-rendi atyák latin iskolát tartottak fenn benne, ahol a megye nemes ifjai nyertek kiképzést a tudományokban. Az iskola nagy hírnévként örvendett, amiért is a tanulók kitüntetésnek tartották, ha Eszterneken járhatak iskolába. Az iskola a múlt század negyvenes éveiben szűnt meg. 1921-ben a zárdában elemi iskolát állítottak, amelynek sorsa a tüzvész után most már bizonytalanra vált. Igen híres volt a zárdá könyvtára is. — Hogy az iskola milyen tiszteletnek örvendett, legjobban bizonyítja az a sok alapítvány, amelyek az iskola céljait szolgálták.

A kolozsvári ferenc-rendi tartományfőnökség a tüzvészről egy rövid távirati értesítésen kívül más hírt még nem kapott.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Felhívás hegedűpárba.

Alulírott ezton felhívom *Boltizsár Mór*, a *Boltizsár József* zenekar tagját, hogy f. hó 26-án, csütörtökön a „Club”-kávéházban velem hegedűpárbaiban megmérkőzzön.

Varga Albert,
a Petrovics Bózsó zenekar tagja.

Ezidén is vásárolunk jó áron szép sárgán szárított vagy még friss **narancshéjat.**

Gyógynövény Rt. Vel. Bečkerek
Özv. Guttman Jakabné és Fiai cég házában

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete értesíti a t. tagokat, hogy 125

újabb rőfösáru érkezett,
u. m. szövetek, zefirek, vásznak stb. Kötő minőségű férfi-, nő- és gyermekruhák is még kaphatók a régi áron.

Magyar-német levelezőnő,

ki gépelni és gyorsírni tud, felvételre kerestetik a Székereskedelmi és Ártorgalmi társaságnál, Veliki Bečkerek, 108

Kötött nőruhákat

a legújabb bécsi divat szerint, mérték után, gyorsan szállít az Első Torontáli Gyapjafonó- és Harisnyakötőgyár Rt. Veliki Bečkerek, Bakics-utca. 36. sz. ídvbeszélő. Modellek a gyárban megtekinthetők!

Olcsó, édes NARANCS

Özv. Guttman Jakabné és Fiaival.

Retortafaszén

legprimább minőségben, vagonrakományként kapható HUBERT LAJOSNÁL NOVI SÁD, Zelenicska utca 17, a TESLICI IPARMŰVEK vajvodnai és szerémségi vezérképviselője. 2197

Három évi irodai jártassággal bíró segédkönyvelő

állást keres azonnali belépésre. Levelek „Szorgalmas” jellegére a „Torontál” kiadóhivatalába kéretnek.

Szilvórium

prima minőségben, előnyös áron beszerezhető

KOHN IGNÁC szilvóriumfőzdejében Vel. Bečkerek, a nagyhíd mellett. Telefoa 91.

Eladó

a Gimnazijska (Gimnázium) u. 15. sz. a. 7 db márványasztal aljál, 8 db keményfaasztal (terasznak), 2 db konzumtűkőr, tonetszékek, üvegezett állvány, puít és üvegszekrény, mindennemű edények, egy hálószoba stb. 112

Főforgalmi helyen 25 év óta fennálló bőruzetemet és házamat

más vállalkozás miatt eladom. Vondra Alajos Stari Bečej, Kralja Petra ul. 26. Telefon 82.

Fenyőoszlopok

villanyvilágítási, táviridá és egyéb célokra alkalmas állványoknak való szálfá, faragott épületefák, mindenfajta épület- és elsőrendű erdélyi asztalosáru, állandóan nagy készlet raktáron. Jutanyo árak!

Kovinska Banka faosztály KOVIN.